

SYSTEEMTHERAPIE MET OUDEREN

Luc Van de Ven

Klinisch ouderenpsycholoog

UPC KU Leuven

Hoofdredacteur 'Senior: Tijdschrift voor kwaliteitsvolle
ouderenzorg.'

Inleiding

Gesprekken met naasten in de ouderenzorg

- Zijn **meestal** aangewezen
- In alle **settings** (thuiszorg, hospitalisatie, WZC, raadpleging)
- Met uiteenlopende **doelen**:

-
1. Hetero-anamnese
 2. Psycho-educatie
 3. Ondersteuning van de familieleden (bv. stress en anticiperend rouwen bij naasten van personen met dementie)
 4. Aangaan van gezamenlijk traject; streven naar 'partners in zorg'
 5. Koppel- en familietherapie

I. Familiegesprekken

LET WEL:

- In aanwezigheid van de senior (Laat u niet verleiden!)
- Best onder leiding van een ervaren clinicus, bij voorkeur 'op de rand van het team'
(bv. klinisch ouderenpsycholoog)

II. Familie- en partnerrelatietherapie bij ouderen: de aanmelding

Tot voor kort:

- Bij **gezondheidsproblemen**
- Als die problemen erg zwaar werden

Recent:

- Senioren zetten zelf de stap:
 - Na **pensionering**:
 - Partners komen 'oog in oog' te staan
 - Persoonlijkheid en 'verdoken' ontwikkelingsstoornissen komen scherper tot uiting
 - Confrontatie met drijfveren bij partnerkeuze
 - **Persoonlijksverandering** n.a.v. neurologische aandoening (zeker belangrijke uitdaging bij jongdementie)

III. Therapeutische relatie

- Bespreken van **verwachtingen**
- Aandacht geven aan twijfels, **aarzelingen**, weerstand, ... en vaak voorkomende vooroordelen bij ouderen en familie
- Respect voor **tempo**
- **Meerzijdige partijdigheid** (alliantie met alle betrokkenen)
- **Evenwicht**: joining – autoriteit (bv. heikele punten op het juiste moment durven aansnijden)

III. Therapeutische relatie

LET WEL:

Spanningsveld tussen:

- Het opbouwen van een therapeutische relatie
- Het willen verruimen van de focus
- Het ingaan op concrete vragen

IV. Familiale diagnostiek

- Interactiepatronen
- Hulpmiddel: bespreken van verschillende levensfasen
- ‘Heilige huisjes’; motto’s... of harde wetten (‘normen en waarden’)

V. Specifieke thema's

A. Rolomkering

- Omgekeerd ouderschap
- Durven overstappen naar een ruimere context, van het inhoudelijke naar het betrekkingsniveau
- Paradox van de verzoening tussen lineair en circulair denken

B. Verhogen van de leefbaarheid

- Op basis van een goede therapeutische relatie: aanzetten tot zelfreflectie
- 'Weg met de grote liefde'...

V. Specifieke thema's

C. Finishing well

- Het stallen van oude koeien
- Verzoening (wees noch naief, noch pessimistisch)

VI. Samenwerken met andere disciplines

Bijvoorbeeld:

- In een multidisciplinair team
- Discrete contactname met anderen (cf. beroepsgeheim)

VII. De persoon van de therapeut

- Moet ‘tegen een stoot’ kunnen
 - Neerbuigendheid
 - ‘gij kunt mij niet helpen’
- Pas op met té veel lof
 - ‘gij zijt de grote redder’
- Zicht hebben op de eigen geschiedenis
 - Waarden
 - gevoeligheden

Belang van

- ‘innerlijke dialoog’
- Constructieve tegenspraak door co-therapeut

VIII. Slotreflecties

- Soms afwisselend: individuele gesprekken, koppelgesprekken, familiegesprekken
- Best twee therapeuten
- Is erg arbeidsintensief

Lies Van Assche & Luc Van de Ven

Handboek **Klinische Ouderenpsychologie**

